

Nr 156

Utlåtande i anledning av riksdagens år 1964 församlade revisorers berättelse angående statsverket, i vad berättelsen avser de värnpliktigas fria resor, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Under försvarsdepartementet, § 4, har revisorerna förordat en utredning rörande med de värnpliktigas fria resor sammanhängande frågor (Del I, s. 33—39).

Utlåtanden har avgivits av *överbefälhavaren, försvarets civilförvaltning, järnvägsstyrelsen och statskontoret* (Del II, s. 15—22).

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått *dels* två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hilding* (I: 132) och den andra inom andra kammaren av herr *Jönsson* i Ingemarsgården *m. fl.* (II: 174), i vilka hemställts att riksdagen måtte begära utredning och förslag om rätt till kostnadsfria resor till och från hemorten för värnpliktiga under första tjänstgöringen,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Olsson* och herr *Axel Kristiansson* (I: 343) samt den andra inom andra kammaren av herrar *Antonsson* och *Johansson* i Växjö (II: 410), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning av frågorna om fria resor till de värnpliktiga och om likaledes skyndsamt utredning av frågan om utsträckning av de på järnvägarna gällande rabatterna för värnpliktiga, pensionärer och studerande till att gälla vid resor med andra slag av kommunikationsmedel.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 174 och II: 410.

Utskottet. Med hänsyn till de betydande administrativa kostnader, som äro förenade med utskrivandet av färdbiljetter m. m. åt värnpliktiga, anse riksdagens revisorer angeläget, att åtgärder vidtagas för att reducera dessa kostnader. I sådant syfte ifrågasättes om tillräckliga skäl föreligga att bibehålla nu gällande bestämmelser om begränsning av de värnpliktigas rätt till fria

resor. Kunde bestämmelserna ändras så att alla värnpliktiga, iförda uniform och försedda med identitetskort, tillerkändes rätt att i obegränsad utsträckning kostnadsfritt anlita av staten ägda kommunikationsmedel, skulle det omständliga och kostnadskrävande förfarings sättet med utfärdandet av särskilda färdbiljetter för dem praktiskt taget kunna helt avskaffas. Revisorerna bortse icke från att förslaget kan leda till många svårlösta problem och anse att hithörande frågor snarast böra bli föremål för en allsidig utredning.

I motionerna I: 132 och II: 174 yrkas att revisorernas förslag bör kompletteras med åtgärder, som bereda vidgade rese möjligheter för de värnpliktiga som för sina hemresor icke kunna utnyttja statens kommunikationsmedel. I motionerna I: 343 och II: 410 föreslås dels att den av revisorerna föreslagna utredningen kommer till stånd, dels att frågan om en utsträckning av den vid resor på statens järnvägar medgivna rabatteringen för bl. a. värnpliktiga till att omfatta resor med andra än nu nämnt slag av kommunikationsmedel även utredes.

Utskottet vill erinra om att motionerna I: 343 och II: 410, i vad de avse sistnämnda yrkande, ha remitterats till allmänna beredningsutskottet, som i sitt av riksdagen godkända utlåtande 1965: 20 avstyrkt förslaget i fråga. Detta riksdagens beslut torde få innefatta ett ställningstagande även till motionerna I: 132 och II: 174, i vad de avse komplettering av det förslag som framlagts av riksdagens revisorer.

Av remissyttrandena framgå att överläggningar för närvarande pågå mellan försvarets civilförvaltning och statens järnvägar om förenkling inom ramen för den nu gällande värnpliktsavlöningskungörelsen av det administrativa arbetet med utfärdandet av biljetter för militära ledighetsresor.

Utskottet har inhämtat, att Kungl. Maj:t den 30 juni 1965 uppdragit åt 1965 års försvarsutredning att vid fullgörandet av sitt uppdrag till särskild prövning upptaga frågan om de värnpliktigas ekonomiska och sociala förmåner. I anslutning härtill har Kungl. Maj:t till utredningen överlämnat en av försvarets civilförvaltning den 31 december 1963 ingiven utredning angående rabatter till värnpliktiga på busslinjer m. m. jämte däröver avgivna yttranden för att tagas i beaktande vid utredningsuppdragets fullgörande.

Vidare har Kungl. Maj:t den 24 september 1965 till försvarsutredningen för att likaledes tagas i beaktande vid utredningsuppdragets fullgörande överlämnat av civilförvaltningen uppgjort, i samråd med överbefälhavaren ingivit förslag om vissa ändringar i de bestämmelser i värnpliktsavlöningskungörelsen, som avse värnpliktigas rätt till fria resor inom riket och portionsgottgörelse vid ledighet.

Med hänsyn till det anförda torde något initiativ från riksdagens sida icke vara erforderligt.

Utskottet hemställer,

a) att motionerna I: 132 och II: 174 samt I: 343 och II: 410, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

b) att riksdagen må lägga riksdagens revisorers berättelse i förevarande del till handlingarna.

Stockholm den 16 november 1965

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, fröken Andersson, herrar Einar Persson, Ivar Johansson, Axel Andersson, Rikard Svensson, Söderberg, Bertil Petersson, Bengt Gustavsson, Herbert Larsson, Källqvist, Sundin och Strandberg; samt

från andra kammaren: herrar Bohman, Karlsson i Olofström, Ståhl, Blidfors, Eliasson i Sundborn, Almgren, Mellqvist, fröken Elmén, herr Bergman, fröken Olsson, herrar Lassinantti, Gustafsson i Uddevalla, Antonsson, Nelander och Petersson.